

יג א מיי פ"ב מהל' כלאים
הלכה יא טו"ע י"ד
סי' רלו סעיף יא:
יד ב מיי פ"א מהל'
שמיטה ויובל ה' טו:
כו ג מיי פ"ה מהל'
שמיטה טו סמג
לאין סה טו"ע ש"ע א"ח
סי' ש"א סעיף ח:
כו ד ה' מיי פ"ג מהל'
עירובין הלכה ד
טו"ע א"ח סי' פ"ג ע"ש
סעיף ח:
יז ז מיי פ"ה הלכה ה' טו"ע
ש"ע סעיף יא:
יח ח מיי פ"ג ע"ש הלכה
ה':

רבינו הגאון

מקצת ע"ין מגולין. משום שבת נקט לה כן פי' בקונטרס ופר"ך כיון דכל העב מכוסה ואין מגולה אלא מקצת עליון דומה לספל שיש לו אונגים וא"ת והא משמע בריש כל הכלים (שבת דף קכג.) דלרצונן דר"א בן תדאי דאית להו טלטול מן הזד שמייה טלטול פוגל מלמטה למעלה אסור שהעב הוא למטה מ"ש מלמטה מקצת עליון מגולין דשרי ולא חשיב אפי' טלטול מן הזד אע"פ שהעב תחת העליון כולו מכוסה וי"ל דמ"מ קל להגביו ולנערו מן העפר יומת מכשהוא מונח מלמטה למעלה וא"ת דמשמע הכא דניעור לא חשיב טלטול מן הזד מדשרינן מקצתה מגולה אפילו לרצונן וכמה משניות דשרי לנעור דתנן פרק צמח טומנין (שם מט.) ג' נוער את הכסוי והן נופלות ומעות שעל גבי הכר ננער את הכר והן נופלות ו' ואצן שעל פי המזנית מטה על זרעה והיא נופלת ו' וא"כ אמאי אסר רב צפרק כירה (שם דף מג.) גבי מת המוטל צמחה להפכו ממיטה למיטה משום דטלטול מן הזד שמייה טלטול אע"ג דצמחה אסרינן צפרק נוטל (שם דף קמז:) מבע"ש צסיס לדבר האסור מת צמחה מן הזד כמו שכתב וכל דבר שדעתו ליטול צמחה ולא להניחו צו כל השבת אפי' מניח חשיב כשוכח כי היא דנוער את הכסוי והן נופלות אע"פ שצמחתיין כיסה בדבר שאינו ניטל ואומר ר"י דשאני טלטול דמת שיעקר טלטול לצורך המת ועלמנו שהוא אסור ולא דמי לכל הני שעושה הטלטול לצורך היתר ולא לצורך אסור כמו לפת ואנון שאין צריך לטלטול עפר וכן גבי גזי אמר ומעות ואצן א"כ לטלטול להכי לא מיייתי צפרק כירה (שם דף מג.) גבי פלוגתא דרב

ושמואל אלא היא דר' יהודה בן לקיש ^(א) דמייא ליה ולא מיייתי עלה פלוגתא דר"א בן תדאי ורצנן והשתא אחי שפיר דלא תיקשי היא דרב אלמרי כי רב צפרק תולין (שם דף קמח.) דמשמע דצברי דלא שמייה טלטול כי זה אינו נראה לומר דפליגי ואור"י אע"ג דק"ל בעלמא דטלטול מן הזד לא שמייה טלטול דבריש כל הכלים (שם דף קכג.) פסיק רב נחמן כר"א בן תדאי צהוא דמת הלכה כרב דאסר דק"ל הלכה כרב דאסר מן הזד שמייה טלטול ולאוקמי פלוגתייהו בטלטול גמור ואין להאריך כאן: **א"י הכי אפי' צורי נמי**. משמע הכא דכל סולמות ניטלין בשבת צין מלרי וצין צורי ותימה דצפ"ק דביצה (דף ע'.) משמע דסולס של עלייה אסור לטלטל ולא שרי התם אלא סולס של שובך משום דשוכו מוכיח עליו ואפי' הטוי סולס של עלייה אסר התם לישנא בתרא דבני ר' חייא ועוד דר' חייא גופיה דאסר התם משמע שצמתינן דשרי דס"ל סולמות של צבל צריכין קבע דוחק להעמיד צסולס של שובך ואין נראה נמי להעמיד הך דשמעתינן כרב חנן צר אמי דמפרש התם ^(ב) דצרי"ר פליגי אצל צבה"י מותר דלית הלכתא הכי אלא כרב ק"ל דלמך כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפי' צמדרי חדרים אסור וכן פסק בצמגילת סתרים ואור"ת דהכא בצולמות של בית שדרך לטלטל מויות לזוית ולא דמי לסולמות של עלייה שהם גדולים וחזו להטיח בהן גגו וכן סולמות של שובך וה"ר אברהם מפרש דהתם צייט שמוליך הסולס צבה"ר ורואין אותו ואומר להטיח גגו הוא צריך וכיון דאסור צבה"ר אסור צמדרי חדרים אצל בשבת דאין רגילות להוליכו צבה"ר לא גזור צחצר ולפי פירוש זה אסור לטלטל סולמות שלנו ציי"ט: **אם יש באיצטבא התחתונה ארבעה מיעוט**. פי' בקונט' אורך ארבעה ובה נתמטע גובהו של כותל מעשרה ומשמע דלא צעי' ד' על ד' וכן פירש סולס ששליבותיו פורחות שלנו אורך החוקים יכול להיות ארבעה אצל אין רחבים ארבעה שעושין כמין מקלות דקים ותימה דצמוך צעינן שיגיע סולס עד ראש הכותל דבעי סולס י"ד או' ומשהו ואין לומר דהתם צדלית ציה ד' דסתם סולס צרצח ד' איירי אלא היכא דקאמר כל שהוא כמו גבי זין דמשום זין לא צעי רוחב ד' וכן משמע דקאמר לקמן [דף עח.] סולס מכאן וסולס מכאן וקאין צבאמצע מהו חקק להשלים צכותל צכמה ^(ג) משמע דבעי רחב ארבעה ודחק לומר דהא דבעינן שיגיע לראש הכותל ולא סגי צמה שמייעטו איירי כשיש צין זה לזה ג' ושליצה התחתונה נמי גבוה מן הארץ שלשה דהוי מיעוט צבאיר ולא שמייה מיעוט ומפרש ר"י דהכא בעינן ארבעה על ארבעה שיהא ראוי לעמוד ולהתעכב עליו ולעלות על הכותל ולהכי לא בעינן אלא שיתמטע הכותל מעשרה אצל לקמן צעי שיגיע עד ראש הכותל לא איירי צרצח ד' על ד' וסולס ששליבות פורחות לא כעין סולמות ^(ד) אלא כעין מדרגות שקורין גרד"ש ולא כעין מדרגות של אצנים שעושין כמין קטיו לפנים מסטיו אלא המדרגות צולטין זה על גב זה שיש חלל ואויר צין שליצה לשליצה חוה ל' פורחות כמו נמלא צכש פורח על גבי אמה יסוד ואמה קוצב דפרק קדשי קדשים (וצמים כג.) והשליבות צרצות ארבעה על ארבעה ולהכי ממטע ואיצטרך לאשמעינן צבאיצטבא ובסולס ששליבותיו פורחות דאי אשמעינן צבאיצטבא הוה אמינא דסולס שאין ^(ה) התחתונה ארבעה ויש בעליונה ארבעה אפי' יש צין זה לזה שלשה ממטע דלא חשיב מיעוט צבאיר כיון דמאחורי הסולס מחוצר הכל יחד ארבעה ארבעה ארבעה אפי' אין צין זה לזה ג' הוי מיעוט צבאיר דאין צבאיצטבא התחתונה מצטלת האויר ולא חשיבא כסולס כל שהוא דחזי לעלייה ומצטל האויר שחתת הו"ו ור"ת מפרש דהא דבעי שיגיע סולס ^(ו) על ראש הכותל היינו צסולס שאין קצוע ואין נראה לר"י דגבי לול הפתוח לעלייה מיעטא לן לעיל ^(ז) א' צריך סולס קצוע או לאו משמע דככל דוכתא צעינן סולס קצוע ועוד שאינו קצוע כיון דיטיל צשבת אפי' מגיע עד ראש הכותל אין לו להועיל כמו חרין צצין שתי חצירות דתנן לקמן ^(ח) אפי' מלא קש או חצן מערבין שנים ואין מערבין אחד לפי שאין קצוע שם ועמיד ליטלו:

מקצת עליון מגולין. משום שבת נקט ליה דבעי למיתני ניטלין בשבת שנוטלין ואוחזין בעליון שלהן: אינו חושש. משום כלאי הכרס: ולא משום שביעית. אם שנה שביעית היא: ולא משום מעשה. לשמא נאשרש וניתוסף ואם היה חושש למעשר צריך לעשר את תוספתו ליכא למיחש להכי דלא נאשרש: מרא. פוש"ר: חזינא. דולדויר"ח: סולס המצרי. הואיל וקטן הוא ונוח ליטלו משם אינו ממטע: חוקין. אישקלוניי"ש: **כוצדו קוצעו**. (ח) ומתוך שהוא כבד אין נוטלין אותו משם ולא משום אסור אלא משום שקשה ליטלו: **סולס רחב ד' מלאן**. צחצר זו וכן צזו וצכן ועליון ויורדין מוז לזו: ואין צין זה לזה ג'. כלומר אפי' אין מכוונין זה כנגד זה אצל אין מרוחקין זה ממנגד זה ג' הוו כמכוונין והוי פתח ואם רלו מערבין א' אצל מרוחקין זה ממנגד זה ג' טפחים לאו פתח הוא: ולא אמרו אלא. צכותל צר שאין ^(ט) נוח להלך עליו: אצל. יש צרצחו ד' אפילו מופלג טובא ששרי עולה לראשו ומהלך צראשו עד שמגיע לסולס צחצרו: **כנה איצטבא**. של עץ: על גבי האיצטבא. סמוך לכותל ויש אויר מפסיק צין זו לזו שהיה לעליונה רגלים: אם יש. צתחתונה אורך ד' ובה נתמטע גובהו של כותל מיי: **ממעט**. דל עליונה מהכא: אי נמי אין צה ד' ויש צעליונה ד' ואין צין זה לזה ג'. חשיבין להו כחד ואע"פ שהמיעוט הוה קצר מלמטה הואיל ומתמלא שיעורו מלמעלה שפיר דמי אצל יש צנייחן שלשה תרי ניניהו ומיעוט צבאיר לאו שמייה מיעוט: **ששליבותיו פורחות**. שליבות חוקין שקלוניי"ש צלע"ו. מדרגות שלנו שקורין גרד"ש קרי ליה נמי סולס. וסולס שאינו עשוי כעין מדרגיה אלא כעין שליבות שלנו שיש אויר צין חוקיהן והיינו פורחות שפורחות זו על זו חקפו אצל הכותל: אם יש צשליצה הפחתונה ארבעה. ובה נתמטע הכותל מעשרה ממטע: אי נמי נו'. כדפרישית גבי איצטבא ושליצה תחתונה נמי כשאין מוצדלת מן הקרקע שלשה קאמר: ז"ל

(א) לפנינו הגרסא נוטל
(ב) [שבת דף קמז:]
(ג) [שם דף קמ"ט:] (ד) [שם דף קמ"ט:] (ה) [שם דף קמ"ט:] (ו) [שם דף קמ"ט:] (ז) [שם דף קמ"ט:] (ח) [שם דף קמ"ט:] (ט) [שם דף קמ"ט:]
ע"ה: [שם דף קמ"ט:]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כוצדו קוצעו
דמתוך: (ב) ד"ה ולא
אמרו אלא צכותל צר שאין
ברחבו ד' שאין נוח להלך
עליו אצל יש צ"ל והד"א:
(ג) תוס' ד"ה מקצת וכו'
ד"ה יהוה בן לקיש ורובין
דמיל: (ד) ד"ה אם יש
וכי לא כעין סולמות שלנו
אלא כעין: (ה) בא"ד הוה
אמינא דסולס שאין
בשליבה התחתונה:
(ו) בא"ד דבעי שיגיע סולס
עד ראש הכותל:

לעני רש"י

פוש"ר [פרש"י].
מפר. דולדויר"ח.
[דולדויר"ח]. מצד
[מפין גרן]. אישקלוניי"ש
או שקלוניי"ש
[אישקלוניי"ש]. מדרגות.
גרד"ש [גרד"ש].
מצרכת מדרגות.

מוסף רש"י

שמקצת עליו מגולין.
הא דנקט מקצת עליו
מגולין משום ניטלין בשבת
נקט לה ולא משום מיי
אחריי דאי אין מקצת עליו
מגולין אין לו צמה לאחזה
אלא אם כן מוז העפר
צדיס (שבת ג'). לא
משום כלאים. דאין זו
שחלה (שם ג'). ולא
משום מעשר. דימא
נעלה לה אצל קרקע והרי
הוא לנקטה מתלה ויהא
צריך לעשר על הטקף שמא
ניתוסף (שם ובני"ז) שם
אחריי בשבת.
שחלה צמקת עליה
המגולין ולא חייש אם
העפר יחזו מאליו (שם
ג').

דמיא ליה ולא מיייתי עלה פלוגתא דר"א בן תדאי ורצנן והשתא אחי שפיר דלא תיקשי היא דרב אלמרי כי רב צפרק תולין (שם דף קמח.) דמשמע דצברי דלא שמייה טלטול כי זה אינו נראה לומר דפליגי ואור"י אע"ג דק"ל בעלמא דטלטול מן הזד לא שמייה טלטול דבריש כל הכלים (שם דף קכג.) פסיק רב נחמן כר"א בן תדאי צהוא דמת הלכה כרב דאסר דק"ל הלכה כרב דאסר מן הזד שמייה טלטול ולאוקמי פלוגתייהו בטלטול גמור ואין להאריך כאן: **א"י הכי אפי' צורי נמי**. משמע הכא דכל סולמות ניטלין בשבת צין מלרי וצין צורי ותימה דצפ"ק דביצה (דף ע'.) משמע דסולס של עלייה אסור לטלטל ולא שרי התם אלא סולס של שובך משום דשוכו מוכיח עליו ואפי' הטוי סולס של עלייה אסר התם לישנא בתרא דבני ר' חייא ועוד דר' חייא גופיה דאסר התם משמע שצמתינן דשרי דס"ל סולמות של צבל צריכין קבע דוחק להעמיד צסולס של שובך ואין נראה נמי להעמיד הך דשמעתינן כרב חנן צר אמי דמפרש התם ^(ב) דצרי"ר פליגי אצל צבה"י מותר דלית הלכתא הכי אלא כרב ק"ל דלמך כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפי' צמדרי חדרים אסור וכן פסק בצמגילת סתרים ואור"ת דהכא בצולמות של בית שדרך לטלטל מויות לזוית ולא דמי לסולמות של עלייה שהם גדולים וחזו להטיח בהן גגו וכן סולמות של שובך וה"ר אברהם מפרש דהתם צייט שמוליך הסולס צבה"ר ורואין אותו ואומר להטיח גגו הוא צריך וכיון דאסור צבה"ר אסור צמדרי חדרים אצל בשבת דאין רגילות להוליכו צבה"ר לא גזור צחצר ולפי פירוש זה אסור לטלטל סולמות שלנו ציי"ט: **אם יש באיצטבא התחתונה ארבעה מיעוט**. פי' בקונט' אורך ארבעה ובה נתמטע גובהו של כותל מעשרה ומשמע דלא צעי' ד' על ד' וכן פירש סולס ששליבותיו פורחות שלנו אורך החוקים יכול להיות ארבעה אצל אין רחבים ארבעה שעושין כמין מקלות דקים ותימה דצמוך צעינן שיגיע סולס עד ראש הכותל דבעי סולס י"ד או' ומשהו ואין לומר דהתם צדלית ציה ד' דסתם סולס צרצח ד' איירי אלא היכא דקאמר כל שהוא כמו גבי זין דמשום זין לא צעי רוחב ד' וכן משמע דקאמר לקמן [דף עח.] סולס מכאן וסולס מכאן וקאין צבאמצע מהו חקק להשלים צכותל צכמה ^(ג) משמע דבעי רחב ארבעה ודחק לומר דהא דבעינן שיגיע לראש הכותל ולא סגי צמה שמייעטו איירי כשיש צין זה לזה ג' ושליצה התחתונה נמי גבוה מן הארץ שלשה דהוי מיעוט צבאיר ולא שמייה מיעוט ומפרש ר"י דהכא בעינן ארבעה על ארבעה שיהא ראוי לעמוד ולהתעכב עליו ולעלות על הכותל ולהכי לא בעינן אלא שיתמטע הכותל מעשרה אצל לקמן צעי שיגיע עד ראש הכותל לא איירי צרצח ד' על ד' וסולס ששליבות פורחות לא כעין סולמות ^(ד) אלא כעין מדרגות שקורין גרד"ש ולא כעין מדרגות של אצנים שעושין כמין קטיו לפנים מסטיו אלא המדרגות צולטין זה על גב זה שיש חלל ואויר צין שליצה לשליצה חוה ל' פורחות כמו נמלא צכש פורח על גבי אמה יסוד ואמה קוצב דפרק קדשי קדשים (וצמים כג.) והשליבות צרצות ארבעה על ארבעה ולהכי ממטע ואיצטרך לאשמעינן צבאיצטבא ובסולס ששליבותיו פורחות דאי אשמעינן צבאיצטבא הוה אמינא דסולס שאין ^(ה) התחתונה ארבעה ויש בעליונה ארבעה אפי' יש צין זה לזה שלשה ממטע דלא חשיב מיעוט צבאיר כיון דמאחורי הסולס מחוצר הכל יחד ארבעה ארבעה ארבעה אפי' אין צין זה לזה ג' הוי מיעוט צבאיר דאין צבאיצטבא התחתונה מצטלת האויר ולא חשיבא כסולס כל שהוא דחזי לעלייה ומצטל האויר שחתת הו"ו ור"ת מפרש דהא דבעי שיגיע סולס ^(ו) על ראש הכותל היינו צסולס שאין קצוע ואין נראה לר"י דגבי לול הפתוח לעלייה מיעטא לן לעיל ^(ז) א' צריך סולס קצוע או לאו משמע דככל דוכתא צעינן סולס קצוע ועוד שאינו קצוע כיון דיטיל צשבת אפי' מגיע עד ראש הכותל אין לו להועיל כמו חרין צצין שתי חצירות דתנן לקמן ^(ח) אפי' מלא קש או חצן מערבין שנים ואין מערבין אחד לפי שאין קצוע שם ועמיד ליטלו:

אלא